

Envirostratégia 2030 - Záznam z druhého stretnutia pracovnej skupiny ZELENEJ HOSPODÁRSTVO

18.9.2017, 10:30 - 13:30, MŽP SR

Spracovala: Jana Mikudová (IEP)

V súvislosti s prípravou novej Stratégie Environmentálnej politiky SR do roku 2030 (ďalej len „Envirostratégia 2030“ alebo „ES“) sa konalo druhé stretnutie pracovnej skupiny, ktoré sa venovalo problematike Zelené hospodárstvo (obehová ekonomika, odpady a pod.).

Po privítaní účastníkov a úvodnom slove, Martin Haluš (riaditeľ IEP) predstavil program pracovnej skupiny a harmonogram v súvislosti s prípravou ES, poďakoval za vnesené pripomienky, ktoré možno nájsť na internetovej stránke, <http://www.minzp.sk/iep/strategicke-materialy/envirostrategia-2030/>. Cieľom druhého stretnutia je vyriešiť sporné body nultého draftu Envirostratégie 2030.

Prvý draft Envirostratégie 2030 bude po zapracovaní pripomienok zverejnený verejnosti aj so vznesenými pripomienkami. Následne začne proces SEA, prebehne IPK, MPK, návrh uznesenia vlády SR a úloh vyplývajúcich z ES.

Vzdelávanie a envirovýchovu spracúvame v extra kapitole, ktorá bude čoskoro hotová a bude členom.prac.sk. zaslaná na pripomienkovanie. To isté platí pre dáta a monitoring a inštitucionálny rámec, ktoré budú samostatnými kapitolami. V dátovej časti budeme riešiť potrebu monitorovania, kvality dát a ich sprístupnenie a verejnú kontrolu. V inštitucionálnom rámci kompetencie, spoluprácu a rozpory medzi rezortmi, ich stratégiami a politikami.

Aktuálne stratégie, smernice a politiky pre jednotlivé oblasti budú spomenuté v prílohe ES, kde bude uvedené čo je ich cieľom a podstatou. Neuvádzame ich v tele ES, kvôli čitateľnosti a prehľadnosti.

Ján Dráb (IEP) predstavil štruktúru kapitoly Zelené hospodárstvo. Poukázal, že Envirostratégia 2030 hovorí o makro-opatreniach, s výhľadom do roku 2030 a nezameriava sa na mikro-opatrenia. Vyzval účastníkov, aby sa pred ich vstupmi predstavili, hľadali konštruktívne a kompromisné riešenia a nezameriavali sa na riešenie slovných definícií. Vyzdvihol jednu z myšlienok Envirostratégie 2030, a to nahradiť odborné slovné výrazy jednoduchým, širokej verejnosti zrozumiteľným slovníkom.

Nasledovala diskusia po jednotlivých častiach kapitol:

10 Smerom k obehovému hospodárstvu

Formulácia hlavného cieľa v rámčeku:

- Trenčanská (UPVII SR) Otázka či Envirostratégia 2030 reflektuje napĺňanie cieľov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoja Strategic development plan.
- Haluš Odpovedal, že to bude spomenuté v inštitucionálnom rámci a že ES samozrejme tieto ciele reflektuje.
- Veverka (CEPTA) Poznámka k „**zvýši miera recyklácie odpadu na 70 %**“
- Podotkol, že naplnenie tohto cieľa znemožňuje medzera v zákone o odpadoch napríklad pre zberový podiel alebo predmet financovania OZV (organizácie zodpovednosti výrobcov). Mnohí výrobcovia si tento podiel umelo znižujú. Odporúča stanoviť max/min podiel znižovania aby to nemohli robiť výrobcovia samovoľne.
- Poukázal na chýbajúce recyklačné kapacity. (napr. je možné triediť len niektoré druhy plastov a iné idu na skládku.)
- Haluš K poznámke zákona o odpadoch privíta všeobecnejší návrh textácie.
- K budovaniu kapacít sa vyjadril, že na niektoré kapacity (spaľovne) sú vyhlásené výzvy a na iné nie sú. Otázkou je ako budú podporované a ktoré môžu vzniknúť bez účasti štátu.

Krasnec (APOH)	Vyjadril názor, že všetok odpad sa dá spracovať v rámci EÚ. Vo vzťahu k zelenému VO (verejného obstarávania) vyjadril názor, že vo verejnej správe bude pri obstarávaní dominovať cena, preto sa budú musieť zmeniť zákone podmienky. Navrhuje nahradiť textáciu: „Bude zakázaná produkcia odpadu...“ na „Obmedziť produkciu odpadu..“
Kovács (Košický SK)	Odporučil presnejšie definovať, čo sa myslí pod slovom recyklácia pri stanovení 70% cieľa. Ak pod tým okrem materiálového zhodnocovania odpadu myslí aj energetické zhodnocovanie, potom je dosiahnutie cieľa 70% reálnejšie.
Budišová (MH SR)	Otázka, či zelené verejné obstarávanie (cieľ 100%), je len pre 12 produktových skupín?
Haluš	Vyzval k lepšiemu stanoveniu cieľa.
Adamkovičová (SAŽP)	Reagovala v súvislosti s národným plánom zeleného verejného obstarávania (ZVO) na 10 rokov, v 12 skupinách zväziť povinné uplatňovanie zelených charakteristík. Odporučila, že vhodnejšie by bolo stanovenie dobrovoľného 50% zeleného VO .

Výsledkové indikátory pre OH:

Kovács	Podotkol, že sú vybrané indikátory, ktoré sa nedajú porovnať
Haluš	Reagoval, že sú vybrané štandardné indikátory
Budišová	Vyjadrila potrebu pozrieť sa na celý kolobeh od začiatku po koniec. Napr. aby sa produkty vyrábali z recyklovaných materiálov, aby sa doba životnosti produktov predlžovala. Vyjadrila návrh dať obehovú ekonomiku do samostatnej kapitoly. Vyjadrila návrh porovnať SR s krajinami OECD, ktoré majú podobnú ekonomiku SR. Vyjadrila návrh odlišiť ciele a opatrenia pre domácnosti a pre firmy.
Múdry (APOH)	Požiadaval uviesť zdroj údajov, ktoré deklarujú, že množstvo vyprodukovaného odpadu na Slovensku kontinuálne klesá. Zaslali štatistiku, ktorá ukazovala opak.
Haluš	Podľa údajov zo štatistického úradu podiel klesá.

Opatrenie 10.1

Krasnec	Vyjadril pochybnosť o účinnosti poplatkov za skládkovanie Vzhľadom na kód „R“ pri spaľovaní.
Haluš	Reagoval, že zavedenie iných poplatkov je na zváženie, (ako príklad spaľovanie).
Moňok (Priatelia Zeme – SPZ)	Reagoval, že „zväziť“ je vágna formulácia. Prikláňa sa k environmentálnej dani. Čím sa ide nižšie v hierarchii nech narastá daň. Je na mieste aj spoplatnenie energetického zhodnocovania. Alebo nech má úľavu ten, kto recykluje.
Kovács	Položil otázku, či si obyvateľ môže vybrať, nakoľko momentálne platí od nádoby. Nikto neodváža množstvo ním vytriedeného odpadu. Nesúhlasí, že obec plne premietne náklady do poplatkov, ktoré platia obyvatelia.
Haluš	Reagoval, že je možné dodať formuláciu, že vyššia miera recyklácia zníži poplatky.
Krasnec	Reagoval, že obyvateľ by mal zaplatiť za to, čo vyprodukoval.
Moňok	Reagoval, že náklady by mali platiť tí, čo produkujú = obyvatelia. Otázkou je ako motivovať ľudí, aby viac triedili?
Haluš	Reagoval, že to treba to chápať ako súbor opatrení a prepojiť to aj s 10.3. a potom to bude mať aj motivačný charakter pre obyvateľa.

Opatrenie 10.2

Haluš	Uviedol, že je vhodné zvážiť aby bolo občanom umožnené, aby neplatili paušál napr. cez rôznu veľkosť vriec alebo cez váženie odpadu v bytovkách.
Múdry	Vyjadril názor, že chýba kto bude financovať triedený zber. Vyjadril, že by bolo vhodné kombinovať viacero systémov nie len jeden systém pre Slovensko.
Haluš	Reagoval, že nechceme jeden systém. V prípade, že to tak vyznieva, preformuluje sa tak, aby si mohol vybrať.
Krasnec	Reagoval, že obyvateľ môže požiadať obec o menšiu nádobu na komunálny odpad. Otázka je ako podnietiť obyvateľov aby pochopili ako funguje množstvový zber. Ľudí na SR sa da motivovať len finančne (triediš, tak platíš menej; netriediš tak platíš viac).
Budišová	Reagovala, že my musíme vytvoriť podmienky, aby občan mohol triediť. Preto sa nezamerať len na finančné stimuly.
Haluš	Vyjadril že občan nemá možnosť zmeny frekvencie odvozu odpadu.
Moňok	Navrhuje dať komfort odvozu odpadu pre občana do samostatnej kapitoly. Reaguje, že množstvový zber je jeden z možností. Úľava môže byť ďalšia možnosť. Príklad Chochoľná Velčice (Základná sadzba 25 eur. Aak občan požiadal a s obcou podpísal zmluvu o recyklácii, dostal 40% úľavu. Obec si zabezpečila kontrolný mechanizmus.) Obec vie zabezpečiť komfort zberu odpadu aj kontrolu.
Krasnec	Reagoval, že nie je proti plošného poplatku. Ale treba jasne zdefinovať aj komfort zberu.
Masár (NPPC - VÚEPaP)	Navrhol vytvoriť celoštátnu organizáciu, ktorá by zastrešovala rozmiestňovanie kontajnerov, kontrolu, financovanie.
Múdry	Súhlasil a doplnil zdefinovanie, kto by to financoval nakoľko OZV do toho samé nepôjdu.
Moňok	Reagoval že posledná veta „systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov..“ hovorí o tom kto to bude hrať.
Krasnec	Reagoval, že môže byť množstvový zber, ale zároveň aj kontrola výrobcov a OZV. Súčasný problém je, že OZV vyberie peniaze ale nevráti ich späť do systému.
Moňok	Navrhol doplniť samostatný bod o kontrole (obyvateľov, OZV...) Navrhol k poslednej vete „rozšírená zodpovednosť výrobcov...“ doplniť vetu o komforte.
Veverka	Reagoval, že zákon o odpadoch je dobrý, len ňom chýba uvedená kompetencia, kto to financuje (komfort).

Opatrenie 1.3

Krasnec	Podotkol, či kamerový systém a ftopasce na čiernych skládkach sú tým najlepším riešením. Preferoval by zamerať s na kontrolu (napr. podpora kompetencií environmentálnej polície, mestskej polície).
Dráb	Reagoval, že tá veta bude premiestnená a preformulovaná.
Krasnec	Doplnil, že najviac na sanáciu čiernych skládok doplácajú obce, siahajú do iných finančných zdrojov, nie do rozpočtovej kapitoly.
Moňok	Reagoval, že ftopasca sa zaplatí jednou pokutou, ale spaľovanie má omnoho horšie dopady ako na zdravie tak ak ekonomiku.

Krasnec Reagoval, že v zimných obdobiach na východe SR klesá množstvo komunálneho odpadu.

Opatrenie 10.4

Haluš Uviedol, že je to téma, ktorou sa na SR zatiaľ nezaoberala.

Moňok Navrhuje nahradiť textáciu: „Bude zakázaná produkcia odpadu...“ na „Obmedziť produkciu odpadu..“

Doplnil. Že je nevyhnutné, doplniť **zelený odpad** a rozšíriť tento odsek o túto tému.

Masár Reagoval že „minimálna trvanlivosť do“ musí ostať.

Dráb Reagoval, že SR je z posledných krajín používajúca toto označenie. Odporúča sa „spotrebujte do“.

Moňok Doplnil, že minimálna trvanlivosť do je mätúca.

Krasnec Doplnil, že by sa k tomu mala vyjadriť aj slovenská potravinová komora.

Haluš Vyzýva k doplneniu textácii

Krasnec Komentoval posledný odstavec o bioplynových staniciach. Navrhuje preformulovať textáciu a neukladať im povinnosť na nakladanie s odpadmi a odoberať vytriedený biologicky rozložiteľný komunálny odpad na výrobu bioplynu. Radšej iné zariadenia na spracovanie tohto odpadu.

Moňok Doplnil, že technologicky ani nie sú vybavené na spracovanie domáci odpad, väčšina je stavaná na poľnohospodársky odpad.

Doplnil, že možnosťou je ich radšej motivovať k zmene biznis plánu.

Opatrenie 10.5

Bieliková (SBA) Podotkla niekoľko problémom v slovenskom podnikateľskom prostredí:
univerzity majú problém realizovať na SR trhu svoje inovatívne výstupy; problém dopytu SR trhu po inováciách; problém pri žiadaní ale aj implementácii eurofondov; nástroje pre podporu podnikateľov sú slabé/ žiadne; či reálne môže podporiť ekoinovácia zelenému VO keď máme len vybraných 12 komodity na zelené VO je otázne.
Dobrovoľné nástroje: označenie použité výrobcami neprinieslo želaný efekt, nemajú o ne záujem.

Haluš Reagoval, že otázka je prečo nefungujú. Poprosil o zaslanie pripomienok.

Budišová Reagovala, že je potrebné zosúladiť nastavenie monitorovania a kontroly VO.

Krasnec Položil otázku, ako chce SR zdať prvotné suroviny? Navrhuje nezavádzať nový mechanizmus a radšej podporiť výroby z recyklovaných surovín aby dokázali konkurovať na trhu.

Dráb Reagoval, že to má slúžiť ako stimulant pre producenta, k voľbe recyklovaného materiálu.

Krasnec Navrhuje preformulovať poslednú vetu alebo odstrániť zátvorku.

Múdry Navrhuje nahradiť igelitové tašky plastovými taškami.

Krasnec Navrhuje radšej zaviesť vracanie plastového opakovane-použiteľného riadu.

Maleš (INCIEN) Reaguje, že pri podujatiach musí byť zabezpečený dostatočný objem riadu pre zabezpečenie očistenia. Pre malé podujatia nie je efektívne využívať takýto riad.

Moňok	Reaguje, že ak nebudú vytvorené vhodné podmienky aj kompostovateľný riad spôsobí škody (produkuje metán na skládke).
Fischerová (SEPUÚaMV MŽP SR)	Kladie otázku, aká je spolupráca s ministerstvom hospodárstva v súvislosti s obehovým hospodárstvom. Ak napríklad vznikajú centrá opätovného použitia, čo je ich náplňou, aký je ich biznis plán? Aké sú ďalšie dobrovoľné nástroje?
Haluš	Reaguje, napr. so súkromným sektorom (Billa...)
Fischerová	Reaguje, že je vhodné text naformulovať spôsobom, že dobrovoľné nástroje budú poskytovať podnikateľovi výhodu, aby boli motivačné. Aby aj trh podnecoval k voľbe správneho produktu (prepojenie hospodársko-environmentálno-spotrebiteľskej ekonomiky) Dôležité zakomponovať Program predchádzania vzniku odpadu. Doplniť, ktoré nástroje môžu byť vhodné k tejto téme.

Opatrenie 10.6

Maleš	Navrhuje premenovať sledovanie uhlíkovej stopy na zodpovednú spotrebu.
Dráb	Reagoval, že možno bude vhodné dať túto časť dať do úvodu, v prípade, že v budúcnosti dobudujeme funkčnú obehovú ekonomiku. Táto kapitola je výhľad do 2030 vzhľadom na to, že zatiaľ nie je vybudovaný koncept ako sledovať obehovú ekonomiku.
Haluš	Reagoval, že potrebujeme nový výhľadový indikátor, ako ho budeme v budúcnosti merať. (niečo ako hodnotenie ekologických služieb) Vyzval do konca týždňa zaslať komentáre Pavlovi Širokému (IEP). Podľa potreby sa iniciuje ďalšie stretnutie. Následným krokom bude zverejnenie dokumentu a SEA.